

ЧАСТИНА ПЕРША

ОДИН

Отже, мене звать Деррі, й саме мене вибрали для того, щоб все записати, бо я єдина, хто знає, що з нами відбувається, а хтось же мусить вести протокол, щоб люди справді зрозуміли.

Тож, найперше, то не я надумала вийти з квартири однієї дощової квітневої ночі. Це почалося з того, що Нола розмірковувала про грецькі трагедії, які вона постійно читає, й про те, в якому вона депресивному стані. Потім вона згадала дитинство, літо на пляжі, й вирішила, що хоче знову побачити океан. Вона поїхала в метро з Мангеттену¹ до Коні-Айленду² й розпочала свою прогулянку. Всі атракціони та розважальні заклади вже позачинялися, вулиці між Нептун-авеню і Мермейд-авеню спорожніли, й там залишилися хіба кілька нужденних п'яниць, які позамотувалися в газети та, скрутившись калачиком, лежали під дверима. Від цього їй погіршало, бо здалося, ніби то час завмер в очікуванні літніх збіговиськ. Вона подумала, що в сльотавий квітневий вечір Коні-Айленд стає найбезлюднішим місцем у світі.

Окрім «Нейтанз», вона згадала, що в них було відчинено цілий рік, ніби там — оаза світла та тепла, й повільно

---

¹ *Manhattan* — один із п'яти міських округів міста Нью-Йорк. (Тут і далі прим. пер., якщо не вказано інше.)

² *Coney Island* — півострів, що розташований у південній частині Брукліна, — найзаселеніший район Нью-Йорка. Відомий своєю перекусною *Nathan's Famous*, у якій проводять світові чемпіонати з поїдання хот-догів.

посунула в бік перекусної. Зовні на тротуарі стояли кілька людей, попиваючи каву з пластикових стаканчиків, заїдаючи картоплею фрі й «найвідомішими хот-догами у світі». Якби я не була на дієті, то купила б собі одну соковиту сардельку, посипану квашеною капустою та политу зверху гірчицею. Немає нічого кращого, ніж запах хот-догів і картоплі фрі в мрячну ніч. Але Нола хотіла подивитися на океан. Вона зупинилася та поглянула на вуличний годинник, щоб звірити з власним та зафіксувати час у голові.

10:45

Я побачила трьох молодих хлопців у залатаних джинсах і денімових куртках із шипами. Вони передавали одне одному пінтову¹ пляшку, загорнуту в коричневий пакунок, попивали з неї та не зводили очей із Ноли, яка йшла темною алеєю між «Нейтанз» і кіоском солодошів «Заморожений крем». Вона прямувала до узбережжя, згадуючи літо двадцятирічної давнини. Як гралася на переповненому пляжі, будувала піскові замки, а потім лізла у воду, щоб змити пісок.

Коли вона зійшла під темний дощаний поміст, то ступила на мокрий пісок, скинула взуття й відчула його між пальцями. Ідея померти в морі часто спадала їй на думку. Нола думала, ось воно, Гомерове виноцвітне море², доки підходила до його чорноти, скидаючи дорогою пластиковий дощовий капелюх у пісок, але ті піски кишіли брудом, сміттям, гноєм та презервативами, які винесло море після поневірянь на берег, наче звістки інших часів. І чому, задумалась Нола, вона міркує про презервативи, хоча сама цнотлива і готова зробити аборт власної долі? Можливо, їй варто було також залишити звістку, в якій вказала б, що

¹ Пінта ≈ 0,47 л.

² Виноцвітне море (англ. *Wine-dark*) — метафора, яку часто використовував Гомер для опису морської стихії.

більше не може жити цим пошматованим життям, й утопити себе — це краще рішення, ніж порізати вени.

Від думок про це в неї розболілася голова. Так приємно було зняти блузку та спідницю та власною шкірою відчути дощ, прямуючи безлюдним пляжем у бік муркотіння бурунів, роздягаючись. Вона ступала мокрим піском, поки той не затвердів, потім став мулом, а тоді у неї між пальцями почала пінитися вода, й коли хвилі відступали, то тягнули мул за собою, витягували його з-поміж пальців й робили невеличкі рівчачки. Вона глянула на освітлений циферблат свого годинника, щоб перевірити час.

11:23

Нола відчула воду, теплішу за повітря, її ступні сприймали це, однак інші частини тіла змерзли, а згодом й закоцюбли. І це, зметикувала вона, зовсім не те відчуття, яке охопило Сократа після того, як він випив болиголов¹, — його ступні та ноги повільно перетворювалися на камінь.

Невдалий час, щоб іще голова почала боліти. Вона боролася з болем у шиї та думками, які, розколюючи їй голову, продовжували промовляти: «*Ні... ні... ні...*» Хтось боровся з нею.

Тепла вода піднялась їй до колін, потім до стегон, хлюпала навколо неї, коли Нола зупинилася і дозволила хвилям пестити тіло. Невдовзі вона опиниться в руках богів. Вона, мов Афіна, народжена цілком сформованою з голови Зевса. Та поки вода хлюпалася навколо, Нола здригнулася, пішла глибше й зрозуміла, що коли приймаєш реальність смерті, власний пупець стає центром всесвіту.

Що, якби вона дихала солоною водою? Що, якби вона насправді стала русалкою, й замість того, щоб утопитися, занурилася б у морське королівство та, сплеснувши хвос-

¹ Давньогрецького філософа Сократа стратили, отруївши болиголовом.

том, побачила б краї Нептуна, а разом і капітана Немо, і... О Господи, вона так і не дочитала «Мобі Діка»! Можливо, недочитана книжка — це гріх, який понесе її крізь Лімб¹, приречену на те, щоб так і не дізнатися, чим там все скінчилося. Можливо, її покаранням буде вічне плавання проти течії безкінечних сторінок, які постійно відганятимуть її в Саргасум² незавершених історій.

Приємно було відчувати, як вода цілує груди, ніби демон-коханець, але тоді Нола пішла назустріч хвилям, плечі занурилися під воду, стало тепліше і захотілося спати, доки вона повільно брела у воді.

Позаду почулися крики:

— Агов! Он вона, у воді! Ловіть її!

Обернувшись, Нола побачила три темні постаті, які бігли пляжем у її бік.

— Облиште мене! — закричала вона.

Вони шубовснули у воду біля неї. Нола спробувала пірнути, спробувала дихати водою, але вода не затримувалася у шлунку. В голові запаморочилося, вона закашлялась, а носом потекла ропа. Хтось вхопив її за волосся, тоді — за руки, а коли її витягли, Нола захлиналася, хрипіла та плакала.

О Боже, будь ласка, дай мені померти...

Вона подумала, що їй зараз зроблять штучну вентиляцію легень, тому обм'якла. Натомість вони затягли її під поміст й один із них спустив штани. Той, що тримав її за праву руку, сказав:

— Агов, дай я!

¹ *Limbo* — в католицизмі — місце перебування душ, які не потрапили ані в рай, ані в пекло, ані в чистилище. У «Божественній комедії» Данте Лімб — перше коло пекла, у якому перебувають нехрещені діти та благочестиві нехристияни.

² *Sargassum* — Саргасові водорості — рід бурих водоростей, які утворюють так звані саргасові моря і ускладнюють рух кораблів. У Атлантичному океані є найбільше Саргасове море, що називають «Морем без берегів».

— Бля, — сказав той, що без штанів. — Я її перший побачив. Ти будеш другий. А він — третій.

— Третій? Пиздець, чуваче!

Тоді Нола й зрозуміла, що вони її витягли не рятувати.

— Ні! — видихнула вона. — Будь ласка, відпустіть мене!

Той, хто мав бути третім, вишкірився.

— Ти все одно збиралася йти рибу годувати. Ми трохи побавимося, а потім кинемо тебе назад. Згода? Ти нічого не втрачаєш.

— Еге, — сказав другий. — Ми тільки позичимо.

Головний біль не минув, а так і кублився там, мучив її, не відпускав, але вона відкинула його. Нола сама могла впоратися з цим. Вона вже вибиралася з десятків гострих ситуацій. Зможе й тут. Їх можна перехитрити, обіграти.

Другий та третій розвели їй руки та ноги, а перший виліз зверху.

— Пацани, ви ж не хочете цим займатися тут, у піску, — сказала вона. — Може, ходімо до мене в квартиру? Вип'ємо трохи вина. У мене є трохи витриманого чедеру, послухаємо музику, а тоді...

Він поцілував її, видихнувши перегаром віскі, та задушив їй рот. Вона крутилася та вигиналася, щоб не дати йому зробити своє діло.

— То як із алігатором боротися, — сказав третій.

— Тре' було почекати, поки вона втопиться, — сказав другий.

— Допоможіть! — закричала вона. — Мене гвалтують!.. Хто-небудь! Допоможіть мені!

А тоді Нола від'їхала.

Джинкс не знадобилося багато часу, щоб зрозуміти, що відбувається, коли вона побачила, що лежить мокра та гола на піску, двоє чоловіків тримають її, а третій, без штанів, навалився зверху, намагаючись проникнути в середину.

— Яка сука мене сюди привела? — закричала вона.

— Заспокойся на секунду, — сміючись, промовив парубок зверху, — і тобі сподобається.

— Ах ти ж сучий сину! Відчепися від мене!

Вона викрутилася, вигнулася, перекинувши вбік одного, потім другого. Їй вдалося різко викрутити голову та дотягнутися до руки третього. Джинкс щосили вгризлася в неї та не випускала її, стиснувши щелепи, ніби лещата. Він закричав та облишив її, а Джинкс тим часом кинулася рукою вниз, схопила першого за яйця і стиснула, з усією силою заганяючи нігті в шкіру. Той, наче дикий мустанг, вигнув спину та завалився набік.

Другий настільки здивувався, що відпустив її, намагаючись, задкуючи, відповзти, ніби краб, але Джинкс метнула піском йому в очі, не даючи втекти, і пішла за ним.

Вона дряпалася і копалася, поки не вгризлася зубами в його плече та відчула смак крові. Він вирвався та побіг. Так само, як і третій. Залишився тільки перший, все ще без свідомості. Вона врізала йому в обличчя, розквасила ніс, а тоді роззирнулася навколо у пошуках якогось шматка винесеного на берег дерева чи старої дошки, щоб каструвати його. Вона хотіла, щоб він здох та згнив і щоб його труп дзьобали чайки.

Тоді вона почула згори гуркіт автомобіля. Підвівши голову, Джинкс крізь щілини в помості побачила спалахи червоних та синіх блимавок. Останнє, чого їй хотілося, це зустрітися з копами. Вона не мала найменшого бажання їхати з ними до відділка, де б її розпитували: Ви їх на це підбили? Ви дозволили їм вас підчепити? Що ви робили сама на пляжі голою? Ви просили в них гроші? У вас вже були раніше сексуальні стосунки з незнайомими чоловіками?

Як би їй не подобалося ще деякий час побути назовні, викрасти машину та покататися містом чи подивитися на

автогонки, вона подумала, що краще буде дати дорогу комусь іншому. Все було, як завжди. Одна починала щось, чого не могла закінчити, опинялася в глухому куті якоїсь мерзеної ситуації, а вибиратися мусила Джинкс. Вона почула стукіт чужих кроків на помості, побачила світло ліхтариків і подумала: добре, нехай хтось інший розбирається з цією халепою.

• •

Коли Саллі прокинулася в загальній лікарні Коні-Айленду, то їй гадки не мала, що відбулося минулої ночі. Вона побачила огрядну медсестру, що стояла над її ліжком та по-материнському всміхалася. За кілька років Саллі звикла, що після провалів у пам'яті краще мовчати, щоб можна було зорієнтуватися, скільки минуло часу та що саме відбувається. Вона не хотіла, щоб люди думали, ніби вона божевільна. Саллі швидко глипнула на годинник на стіні.

9:53

Медсестра глянула на неї, мов очікуючи запитань: «Де я?» чи «Що трапилось?» Але Саллі краще знала, що робити. Вона побачила напис білими буквами на чорному пластиковому бейджику «А. Ванеллі, дипломована медсестра».

— Ви знаєте, де перебуваєте? — Ванеллі натягнула масну штучну посмішку, а голос її був тонким, різким і проникав під саму шкіру Саллі, наче голка.

Саллі спохмурніла.

— Є якась причина, чому я не мала б цього пам'ятати?

— Що ж, беручи до уваги те, що вас ледь не згвалтували, а ви мало не на шматки розірвали тих типів, думаю, ви могли б бути засмученою.

— Так, — спокійно промовила Саллі. — Звісно, я засмучена.

— Ви пам'ятаєте, що трапилось?

— Чому б це я не пам'ятала?

Під простирадлом Саллі стиснула долоню в кулак. Її охопив жах, та вона навчилася досить непогано його приховувати.

— Коли поліція дісталась до вас, ви лежали непритомна.

Саллі з полегшенням відвела погляд.

— Що ж, у такому випадку, я й не мала б нічого запам'ятати, правда? Неможливо ж пам'ятати, що відбувалося, доки ти без свідомості.

— Мені потрібна від вас деяка інформація, — сказала Ванеллі, витягуючи ручку з бокової кишені та перегортаючи сторінки своєї планшетки. — Ім'я та адреса?

— Саллі Портер, Вест-стрит, 66, будинок 628.

Брови медсестри підстрибнули вгору, ніби вона вже приготувалася спитати, що Саллі робила так далеко від дому, під помостом на Коні-Айленді, але, продовжуючи усміхатись, запитала:

— Найближчі родичі? Чоловік? Сім'я?

— Я розлучена. Вже рік. Мій чоловік опікується нашими десятирічними двійнятами. Більше нема нікого.

— Ви працюєте?

— Наразі ні. Та я планувала почати шукати роботу, коли це трапилось.

— У вас є медична страховка?

Саллі похитала головою.

— Просто надішліть мені рахунок. Я заплачу. У мене є гроші з аліментів.

— Лікар каже, що з вами все добре. Ви можете йти, коли вам захочеться. — Вона опустила планшетку та обережно запхала ручку назад у бокову кишеню.

— Я б хотіла з деким поговорити, — сказала Саллі. — Психіатром чи психологом. Хто є хто? Я їх постійно плутаю.

— Психіатр — це лікар, — сказала Ванеллі, знову підвівши брови. — Навіщо він вам?

Саллі зітхнула та відкинулася на спину.

— Бо я вже тричі за цей місяць намагалася вбити себе. Бо щось всередині змушує мене робити різні речі. О Господи, допоможи мені, доки я не з'їхала з глузду.

Ванеллі знову підхопила свою планшетку, методично витягла ручку, клацнула нею та щось записала.

— У такому випадку, — сказала вона голосом, схожим на металевий скрегіт, — я можу влаштувати вам зустріч із психіатричним соцпрацівником.

Через півгодини вона прикотила інвалідне крісло та провезла Саллі ліфтом на п'ятий поверх, далі коридором до кабінету соціального працівника. Табличка на дверях повідомляла «Міс Берчвел».

— Я залишу Саллі з вами, — сказала Ванеллі, кладучи планшетку з історією хвороби їй на стіл. — Її переправили до вас із відділення невідкладної допомоги.

Міс Берчвел, яка мала на вигляд десь під шістдесят, була невеличкою жінкою, схожою на пташку, з окулярами в формі «котячого ока» та волоссям синього відтінку, і Саллі здавалося, якщо цю пані чимось налякати, вона залопоче крилами і полетить геть.

— Почнімо із загальної інформації, — сказала міс Берчвел. — Скільки вам років?

— Двадцять дев'ять. Розлучена. Закінчила середню школу. Двоє дітей — двійнята — хлопчик та дівчинка. Ними опікується мій колишній чоловік. — Саллі настільки часто перераховувала цей перелік фактів, що тріскотіла так, наче то був запис автовідповідача.

Вона знала, що міс Берчвел, мабуть, здивована, чому це право опіки над дітьми віддали чоловікові.

— Мені потрібна допомога, — сказала Саллі. — Я мушу поговорити з кимось щодо своїх відчуттів.

Міс Берчвел глянула на перший аркуш історії хвороби та скривилася.

— Перед тим, як ми продовжимо, Саллі, ви повинні зрозуміти, що самогубство не вирішує жодних проблем. У нас тут є формуляр, і я хочу, щоб ви його підписали. В ньому вказано, що ви погоджуєтеся не вчиняти спроб самогубства, доки лікуватиметеся в мене чи у будь-якого іншого лікаря, якого я вам порекомендую.

— Не думаю, що можу це підписати, — сказала Саллі.

— Чому ж ні?

— Я можу не дотриматися обіцянки, бо, мені здається, я не контролюю всі свої дії.

Міс Берчвел відклала олівець та глянула Саллі у вічі:

— Можете розповісти про це, будь ласка, детальніше?

Саллі склала долоні.

— Знаю, це звучатиме мов якесь божевілля, але часом мені здається, що всередині мене існують якісь інші сили. Щось чи хтось робить речі, в яких потім звинувачують мене.

Міс Берчвел відкинулася на спинку крісла, постукала по столу ручкою, а тоді нахилилася вперед і записала щось у своєму блокноті. Вона відірвала сторінку та подала її Саллі.

— Тут ім'я та адреса одного знайомого психіатра, який працює в Клінічному центрі психічного здоров'я Мідтаун¹ на Мангеттені. Він також проводить приватні сеанси. Зазвичай не працює з пацієнтами, які раніше намагалися накласти на себе руки, але, враховуючи ваші відчуття, що ви не контролюєте власні дії, думаю, він зробить виняток.

Саллі глянула на ім'я. Роджер Еш, психіатр.

— Ви думаєте, я божевільна?

¹ *Midtown* (Середній Мангеттен) — один із трьох великих районів Мангеттена, разом із Аптауном та Даунтауном.

— Я такого не казала. Я недостатньо кваліфікована та не маю необхідного обладнання, щоб взятися за вашу проблему. Вам потрібно звернутися до когось, хто краще допоможе.

Саллі сиділа тихо, а тоді кивнула.

— Я зателефоную доктору Ешу та розповім про вашу ситуацію. Та спершу я б хотіла, щоб ви підписали угоду про невчинення самогубства.

Саллі взяла ручку та повільно вивела *Саллі Портер*. Я вислизнула назовні й також підписалась — *Деррі Голл*. Міс Берчвел вдала, що нічого не помітила, тільки очі округлила, а коли підвелася, щоб закінчити розмову, Саллі зрозуміла, що та таки відлетіла геть.

Саллі залишила лікарню, а доки прямувала два квартали до наземної станції метро лінії Брайтон-Біч, намагалася пригадати, як туди потрапила і що взагалі сталося, але це було суцільним провалом. Тривога та неспокій не полишали її весь шлях в метро до Мангеттену.

Через годину вона вийшла на Сімдесят другій вулиці, поїхала міським автобусом до Десятої авеню та пройшла шість кварталів на південь до своєї квартири. Було майже зовсім темно, тож вона міцно стиснула сумочку, нервово роззираючись довкола, доки підходила до цегляного будинку. Вона втішилась, коли побачила відвідувачів у швейному ательє містера Грінберга, що розташовувалось по сусідству. Вона завжди намагалася повертатися додому до того, як містер Грінберг зачинятиме майстерню. Хоча старому кравцю було вже сімдесят п'ять, вона почувалася безпечніше, коли йшла вулицею, знаючи, що неподалік хтось є.

Вона вибігла нагору трьома сходовими майданчиками, перевірила двері, щоб упевнитися, що їх не виламали, і зайшла в середину. Вона зазирнула у всі чотири кімнати, комірчини, під ліжко, двічі перевірила віконні засувки,